

לתגובות הערות: שליח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 17:36

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:32

ר"ת: 19:08

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 373 26.10.2018 - יז מרחשוון תשע"ט

וְהוּא הַשֵּׁנִי לַלַּיְלָה
צְדִיקִים וְבוֹאֵי בָּהֶן

פְּרִשְׁת - וִירָא

תורה אחת ויחידה - הרב אפרים שרבני שליט"א ('מחנה אפרים')

אומר דוד המלך בתהילים: "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי". וכותב הרב אורי שליט"א, מי זה האדם שנקרא מבקש ה' מי זה האדם שנקרא דורש ה' עונה הרב, מי שמבקש את התורה נקרא מבקש ה'! אמר דוד לקב"ה, אותך אדרוש, אותך אבקש, "שבתי בבית ה' כל ימי חיי" - רק רוצה להיות איתך בביה"כ, רק להיות כרוך עם התורה שלך. לזה ייקרא מבקש ה', אדם שמפנה זמן לתורה, אחד שלעולם לא יסרב לה, מה שלא יהיה, תמיד יהיה שלה, זה מבקש ה'. אומר המדרש: "אמר דוד: 'מה-אֶהְבֶּתִי תוֹרַתְךָ כָּל-הַיּוֹם הִיא שִׁיחִתִּי' - אני הולך למרחץ והתורה עמי, אני ישן והיא עמי ולא הנחתיה כל עיקר" - יעיד עלי יודע תעלומות שלא עזבתי אותך לבד, שמעולם לא השארתי אותך בודדה.

רק על התורה שומעים מילים כאלו. ולמה? כי אין לך דבר יקר-ערך בעולם כמו הדבר הזה. "יקרה היא מפנינים וכל חפציד לא ישוו בה" - אין משהו במחיר, או במשקל שלה. מספרים על הסטייפלר זצ"ל, שבאחד מן הימים הודיע לתלמידיו שהוא לא ימסור שיעור בישיבה, אלא הוא יעביר את השיעור בביתו. כל התלמידים רצו מיד לבית של הרב ומצאו אותו שוכב על המטה תחת הסדינים. הרב מסר את השיעור מתוך חשק ואהבה, וכשסיים, ברכו אותו התלמידים בברכת רפואה שלימה. אמר להם הרב: "אני לא חולה". תמהו התלמידים ושאלו: "אז מדוע הרב שוכב תחת הסדינים? למה הרב לא הגיע לישיבה?". ענה להם הרב: "לצערי, נקרעו לי המכנסיים וזהו המכנס היחיד שיש לי, אך אמרתי לאשתי שזה לא מה שיגרום לי להפסיק את התורה, אם צריך אני אמסור שיעור גם בלי מכנסיים מתחת לסדין!". הם היו מבקשי ה', שוחרי תורה, מעולם לא השאירו את התורה בודדה. השבוע ביקרתי בביה"ח שערי צדק ומסרתי שם כמה דק' של תורה. סיפרתי להם את המעשה הזה על הסטייפלר זצ"ל ואז שאלתי את אחד הפרופסורים שישב שם אם הוא זוכר את עצמו מעביר הרצאה מתחת לסדין במקום לקחת חופשת מחלה. הוא חייך ואמר שהוא לא זוכר דבר כזה. אמרתי לו, רק על התורה אפשר למצוא סיפורים כאלו, רק על משהו שהוא 'חיים', כי מי שיכיר אותה לא ירצה לקחת ממנה 'סיק', הוא יחפש אחריה בכל מקום גם מתחת לסדינים.

"יקרה היא מפנינים". הרב יצחק זילברשטיין שליט"א מספר, שכשהוא היה נכנס אצל חמיו – המנורה הטהורה, ר' יוסף שלום אלישיב זצ"ל עם שאלות כבדות משקל, שאלות על עגונות, רפואה, פיקוח נפש, מעולם הוא לא זוכר שהרב השיב את פניו ריקם, תמיד הרב היה עונה את התשובות החדות והקולעות ביותר שיש וכל זה ברגעים ספורים.

מלבד פעם אחת, שהרב נשאל שאלה, אך לא הייתה לו תשובה. זה היה כשנכנסו אצלו ראשי ישיבת קמניץ, ישיבה שכל כולה תורה, 365 יום בשנה, אין הפסקות, אין חופשים, לרבות שבתות, ימים טובים ו'בין הזמנים', לא עוזבים את התורה לרגע. זה היה במוצאי שמחת תורה שהגיעו ראשי הישיבה לשאול את הרב אלישיב שאלה. הבחורים בישיבה היו מאוד עייפים לאחר הימים הנוראים, חג הסוכות, הריקודים בשמחת תורה ועוד שבמוצאי החג פירקו את הסוכה, ולכן הם באו לשאול את הרב, האם יכולים הם להכריז על יום אחד חופש בישיבה, שלא יהא בישיבה לימוד תורה, כדי שהבחורים יחדשו את הכוחות שלהם. הרב אלישיב במשך דקות ארוכות קימט את המצח ושקע במחשבה עמוקה. לאחר כמה דק' הוא הרים את הראש ואמר להם: "אני לא יודע מה להשיב, אני מפחד, אני לא יכול לקחת את החופש הזה על הגב שלי, אני מפחד לחשוב שבגללי לא יהיה רעש של תורה, תלכו לר' שלמה זלמן אוירבאך, יש לו כתפיים רחבות, הוא יכול לפסוק לכם".

הם מיד יצאו ורצו לרב אוירבאך. הרב שמע את השאלה ולאחר כמה דקות של מחשבה עמוקה ענה להם: "גם אני אין לי מה להשיב, אני מפחד, תחזרו לרב אלישיב". וכך המעשה הזה הסתיים, אף אחד לא רצה לקחת את ביטול התורה על הכתפיים שלו.

אומר הרב זילברשטיין, זו הייתה הפעם הראשונה שלחמיו, הרב זצ"ל, לא הייתה תשובה, ואז הבנתי שאין שאלות בכל העולם עם כובד-משקל, ערך ומשמעות כמו שאלות על התורה, הבנתי יותר ויותר מה זה 'תורת חיים'.

שנדע רבותי, תורה זה חיים, תורה זה דרך, תורה זה הכל. "וְהוּא יִישֵׁר אֶרְחֻתֶיךָ" – היא תפלט לך את הדרך. אומר הבעל שם טוב: "תורת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" – רק היא תתן מנוחה לנפש שלך, איתה יהיה לך ישוב הדעת.

התלמוד מספר, שכשר' עקיבא ישב בבית האסורים, ניגש אליו תלמיד ששמו ר' שמעון, זה היה ר' שמעון בר יוחאי. אמר לו: 'דבי, למדני תורה' – כבוד הרב, קשה לי, אני צריך אותך, מהיום שלקחו אותך ממני זה לא חיים, כל הפורש מומך כפורש מן החיים, תלמד אותי גם אם צריך דרך הסורגים. אמר לו ר' עקיבא: "אני באמת רוצה, יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, אך זה לא במסוגלות שלי, זה לא בכוחות שלי".

כששמע כך רבי שמעון, אמר לו: "כבוד הרב, אם אתה לא מלמד אותי אני מעביר את השם שלך ליוחאי אבא שלי, יש לו קשרים במשטרה הרומאית והוא ימסור אותך לידיים שלהם, הם יעשו לך צרות באגף. הרב, אני רוצה שתלמד אותי".

ושואלים בעלי המוסר, וכי באמת רבי שמעון התכוון לצער את ר' עקיבא כך ולהתנהג בדרכים לא דרכים? עונים רבותינו, לא, הוא התכוון בדבריו לומר לר' עקיבא: "שהרב ידע, כל זמן שאני עם התורה, שאני איתך, אני חי, אני אדם, אני שואף רק לטוב, אבל שהרב ידע שבלי התורה הזאת, אני לא יודע לאן אני יכול להגיע, לאיזו התדרדרות רוחנית, חס ושלום אני יכול לא להיות אותו אדם שהייתי אתמול. הרב, אל תעזוב אותי! בלי התורה אין כלום!".

איך אני אסתדר בלי הספר הזה? מי ילמד אותי סובלנות? מי ילמד אותי שלום בית? מי יספר לי על הרב אוירבאך, שבביתו מעולם לא היה יושב בראש השולחן, אלא היה מכבד את חמיו לשבת שם. וגם לאחר שחמיו נפטר הוא המשיך לשבת בצד. וכשאמרה לו אשתו: "למה אתה לא יושב בראש השולחן? די, אבא נפטר..." הוא אמר לה: "אני חושש שאם אני אשב בראש השולחן, אמא שלך תראה אותי ותיזכר באבא שלך ויצבוט לה בלב, לכן הוא המשיך לשבת בצד", איפה אני אשמע סיפורים כאלו? אני צריך אותך הרב!

תורה זה חיים. הרב מאיר מאזוז שליט"א סיפר, שבנתיבות, עיירה שוחרת תורה, 38 שנה לא היה גט לבית הדין, אך בתל אביב, לצערנו, כל שנה נרשמים 7000 גיטין לערך, ה' ירחם! ממוצע של עשרים גיטין ליום! כל כך קשה לחשוב על זה שיש עיר בעולם שעומדים בתור לגיטין כמו שעומדים בתור לדואר ויש מהם עדיין שצועקים שהם נאורים והם יודעים להסתדר לבד. כמה זה כואב שאין מי שיעשה סדר, שישפוך חיים.

עשה תורתך קבע – תלך לתורה, תהיה איתה, אל תעזוב אותה, הקב"ה לא יעזוב אותך, תראה לקב"ה שאתה מבטל פגישות בשבילה, שאתה זורק את השמיכה בשבילה, שאתה מתעייף בשבילה, הקב"ה גם יתעייף בשבילך. ה' יזכנו שלא נעזוב אותה לעולם, כל ימי חיינו על אדמתינו. אכי"ר. שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

וַיֵּדָא וַיֵּרַץ לְקִרְאָתָם מִפְתַּח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה (יח,ב)

אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה. דכתיב 'וַיֹּאמֶר ה' אִם נָא מִצְּאֵתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבָדֶיךָ'. (שבת קכז)

רבי נפתלי מרופשיץ ידוע היה בצדקותו המופלגת ובחריפות לשונו. ארע פעם שהוא הדפק על דלתותיהם של יהודי העיירות לצורך התרמתם למצות פדיון שבויים. באותה תקופה לא היו היהודים מרוכזים במקום אחד. והרבי נאלץ, הוא עם משמשו, לכתת רגליהם במרחקים עצומים, מבלי להתחשב בפגעי מזג האויר, בקור ובחום, בלילה וביום. כאשר הגיעו לאחד הבתים ונקשו על דלתו, הציץ בעל הבית מבעד לאשנב, וכשראה את רבי נפתלי מרופשיץ הבין שהביקור יעלה לו בדמים מרובים... משום כך, סמנו לאשתו שתשמור על השקט. רץ והביא את הסולם ועלה לעלית הגג, אל תוך המתבן, כסה את עצמו בקש והתחבא. כשהיה שבע רצון מן המחבוא, סמנו לאשתו לפתוח את הדלת. האשה עשתה כמצותו, ובראותה אותם פשטה ידיה לצדדים ואמרה: "מה אעשה אך בעלי אינו בבית?..."

"בכל אופן", נסה הגבאי לבקש, "עורר הדרך קשה לנו, האם נוכל להיכנס לנוח מעט וללגום כוס תה?" לכך הסכימה האשה ברצון. השנים נכנסו אל תוך הבית פנימה. ותוך כדי המתנה להתקררותו של התה, הבחין רבי נפתלי בחדות מבטו, כי הסולם אינו מונח ממש במקומו, וכיון שהתבונן בסולם, הבחין כי בתחתיתו מפוזר מעט קש... הוא הורה לגבאי לעלות למעלה ולבדוק מה יש בעלית הגג. הגבאי עלה, החל להזיז את גבעולי הקש ומצא זוג נעלים, המשיך להזיז את הקש ומצא גם גרבים, אשר היו מולבשות על זוג רגלים... ובקצור, הוא עזר לבעל הבית לצאת מן הקש... ולרדת למטה מבויש, כשהוא מגמגם תרוץ קלוש...

אמר לו רבי נפתלי: אינך צריך להתנצל כ"כ הרבה... בזכותך למדתי פשט במאמר חז"ל. רבותינו אומרים, שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, ולכאורה תמוה – היתכן. וכי יש דבר גדול יותר מקבלת פני השכינה? אלא שהיום ראיתי כי אכן כך זה למעשה. כאשר משה רבנו היה בסנה, נאמר עליו (שמות ג, ו): 'וַיִּסְתֵּר מִפְּנֵי'. משה הסתיר את פניו מאחר שראה את השכינה. כלומר – כאשר רואים את השכינה מסתירים רק את הפנים, אולם כאשר בא אורח מסתירים את כל הגוף... מכאן שזו גדולה מזו... (להתעדן באהבתך)

אִיֵּה שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ (יח,ט)

במסכת יומא אמרו חז"ל, שרבי אליעזר בן חרסום מחייב את העשירים, הילל מחייב עניים, ויוסף הצדיק מחייב יפי תואר. ושלושתם רמוזים בתיבת אִיֵּה שהיא נוטריקון: אליעזר, יוסף, הילל. ובשלושת הניסיונות עמדה שרה בגבורה, שעמדה בניסיון העוני – כשהיה רעב בארץ. ובניסיון העושר – של מתנות פרעה ואבימלך. וגם בניסיון היופי. ולכן שאלו המלאכים את אברהם אִיֵּה שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ כדי לחבבה על בעלה (בריתי יעקב)

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מֵתוֹךְ הַהֶפְכָּה (יט,כט)

בפסוק זה מלמדת אותנו התורה שלוט לכשעצמו היה רשע והיה ראוי להיספות עם אנשי סדום, אלא שזכותו של אברהם עמדה לו להינצל. ומהי זכות זו?

מבאר בספה"ק "בני יששכר": שאלו היה לוט נספה בסדום, היה מכך צער לאברהם שהיה שאר בשרו, כיון שצער זה אינו מגיע לאברהם, לכן אף מידת הדין הסכימה להציל את לוט ("וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים", מידת הדין, "אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט").

לפי האמור מבאר ה"בני יששכר" כפתור ופרח את דברי רש"י: אל אברהם אבינו נשלחו שלושה מלאכים. "אחד לבשר את שרה ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם שאין מלאך אחד עושה שתי שליחות... ורפאל שריפא את אברהם הלך משם להציל את לוט" (רש"י). ולכאורה רש"י סותר את דבריו, שכן אם אין מלאך אחד עושה שתי שליחות, מדוע רפאל ריפא את אברהם והציל את לוט? אלא שהצלת לוט גופא נועדה כדי למנוע צער מאברהם, משכן, בדין הוא שאותו מלאך יעשה את שתי השליחות שתכליתן אחת.

וַיֵּטַע אֶשֶׁל בְּבֵאֵר שֶׁבַע (כא,לג)

רבי יוסף חריף מזבורב, הגיע פעם לבקר את ה'שר שלום' מבלז. בפרדתו יצא הרבי ללוותו חוץ לביתו, והאורח ביקש שלא יטרח יותר מדי. נענה הרבי ואמר: "הרי חזל במדרש תהילים, אֶשֶׁל – נוטריקון אכילה, שתייה, לוויה, אברהם אבינו שהיה מכניס אורחים לביתו, מאכיל ומשקה, ומלווה אותם לדרכם, ואף יצחק אבינו הלך בדרכי אביו. אולם יעקב אבינו, שרוב ימיו היה נע ונד ובידו רק המקל, לא השיגה ידו לקיים מצוות הכנסת אורחים באכילה ושתייה, ולכן בחר לו לפחות את המצווה השלישית, מצות לוויה. וזהו שנאמר (תהילים קלה,ד): "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. לוֹ יְהוָה אוֹתוֹת לוויה". (שבת טיש)

זכות דברי התורה בעלון יעמדה:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.